

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	2-й освітньо-науковий
Кафедра	Дизайну	Рік навчання	1-й в магістратурі
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна, з циклу професійної підготовки
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	2

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Семестр 2 (весняний, 1-го року магістратури 2025/2026 навч.р.)

Викладач	Бондаренко Ірина Володимирівна, професор, PhD (канд. архітектури)
E-mail	bondirra@gmail.com
Заняття	(II семестр за розкладом)
Консультації	(II семестр за розкладом)
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 2, поверх 2, ауд., 206
Телефон	057 720-23-49, кафедра «Дизайн середовища»

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Методика організації науково-дослідної роботи); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_ завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення, але для освоєння дисципліни необхідним є певний обсяг знань з проектно-дослідної діяльності, а також практичних навичок аналітичної роботи з матеріалом, оскільки дисципліна «Методика організації науково-дослідної та педагогічної роботи» є професійно орієнтованим, спеціалізованим курсом, який викладається протягом 2-го семестру і передуює виконанню кваліфікаційної роботи на здобуття СВО магістр.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бондаренко І. В., Васіна О. В., Іваненко Т. О. Дизайнерська освіта: методика науково- дослідницької роботи студентів закладів вищої освіти : підручник. Харків : ХДАДМ, 2019. 240 с.
2. Грабченко А.І., Федорович В.О., Геращенко Я.М. Методи наукових досліджень: навч. посібник. Х.: НТУ «ХПІ», 2009. 142 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, у тому числі актуальні проектні розробки з дизайну та архітектури, дані про авторів, дизайнерські школи, творчі групи і т.ін. можна переглянути у мережі Інтернет. Відповідні посилання на потрібний сайт (Link – код в HTML або РНР документі) надаються викладачем під час занять, а також в процесі електронного листування. Наголошується, що в складі вихідної документації, посилання на матеріали видань, включаючи назви книг, статей, авторів публікацій і художньо-проектних творів, є обов'язковою умовою.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Процес роботи супроводжується веденням конспекту лекцій Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Методика організації науково-дослідної роботи» є підготовка студентів до використання спеціальних знань з методики аналітико-дослідницької роботи, які необхідні для професійної роботи у сфері дизайну візуальних комунікацій.

Завдання дисципліни полягають у послідовному вивченні основ методики проведення дослідницької роботи, методів наукового пізнання, процесу роботи з науковими джерелами, зі спеціальною літературою та поняттями дизайну. **Мета** запропонованих завдань — формування у студента системи знань з процесу написання науково-аналітичної роботи, опанування роботою з методами наукового дослідження; формування вмінь щодо процесу аналізу об'єктів дизайну.

Компетентності магістра, що забезпечує дисципліна:

загальні компетентності:

- ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- володіння методикою проведення проектного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування
- здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях; володіти навиками основ організації наукової діяльності.
- володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки дизайнерів; планування власної науково-педагогічної діяльності

Результати навчання:

в когнітивній (пізнавальній) сфері:

- застосовувати методи наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у проектну практику.

у ціннісно-мотиваційній сфері:

- виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези; розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми;
- системно мислити, розробляти, формувати та контролювати основні етапи виконання проекту;
- обирати оптимальні методи викладання матеріалу студентській аудиторії в межах фахових компетентностей; вміти програмувати, організовувати та здійснювати навчально-методичне забезпечення фахових дисциплін.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичної підготовки фахівців у сфері наукового вивчення і осмислення дизайнерської практики. Теоретична складова дисципліни знайомить з основами теорії дизайну, методикою проведення дослідницької роботи, методами наукового пізнання, процесом роботи з науковими джерелами, зі спеціальною термінологією та поняттями дизайну, основами педагогічної майстерності. Практичне завдання спрямоване на формування навичок постановки наукового питання, методикою роботи з науковою літературою і її систематизації.

Дисципліна вивчається протягом II семестру 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 навчальних годин, з них: аудиторні лекційні (14 годин), практичні заняття (16 годин), самостійна робота (60 години). Структура дисципліни складається з 2-х модулів, що містять 6 тем. Вивчення повного курсу завершується диференційованим заліком у 2-му семестрі.

весняний семестр: 90 годин: 14 — лекції, 16 — практичні заняття, 60 — самостійні.

містить 2 модуля (3 змістових модуля, 6 тем, 8 практичних занять).

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.1. Специфіка наукової діяльності

Тема 1. Наукова діяльність та її специфіка в дизайні. Форми та критерії наукового пізнання. Основні галузі теоретичного дослідження дизайну.

Тема 2. Підготовчий етап науково-дослідницької роботи. Логіка процесу наукового дослідження. Структура науково-аналітичної роботи. Вибір напрямку наукового дослідження. Вимоги до вступу та загальна структура наукового тексту. Способи викладення наукової інформації в тексті.

Тема 3. Збір наукової інформації та робота над станом вивченості теми. Головні джерела наукової інформації. Вивчення та критичний аналіз літературних джерел.

Практичні заняття:

1. Підходи до вибору напрямку наукового дослідження.
2. Затвердження напрямку наукового дослідження.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2.1. Дизайн як форма проектної свідомості.

Тема 1. Головні положення теорії дизайну (предмет, мета та задачі дизайну).
Передпроектний аналіз.

Тема 2. Проблеми форми і змісту в дизайні. Дизайн-об'єкт як візуально-змістовна цілісність.

Практичні заняття:

1. Обґрунтування актуальності обраної теми.
2. Розробка головних положень «Вступу».
3. Наукові джерела та робота з ними.

Змістовий модуль 2.2. Процес та методи аналітико-наукової та педагогічної роботи

Тема 1. Методи наукового дослідження. Теорія в наукових дослідженнях. Класифікація та зміст основних методів наукового дослідження.

Тема 2. Загальна методологія педагогічної діяльності: задачі, умови, закономірні процеси.

Тема 3. Специфіка педагогічної діяльності в дизайн-освіті, її обумовленість теорією та практикою дизайну

Практичні заняття:

1. Структурування подачі інформації щодо стану вивченості теми.
2. Написання розділу щодо стану вивченості теми.
3. Визначення методів дослідження.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються у процесі ознайомлення з основами теорії дизайну, методикою проведення дослідницької роботи, методами наукового пізнання, процесом роботи з науковими джерелами, зі спеціальною термінологією та поняттями дизайну. Всі пропоновані практичні завдання в рамках теоретичного курсу закріплюються у власному напряму проектно-теоретичного дослідження, здійснюються у вигляді письмових контрольних робіт. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань за зазначеною тематикою та закріплення теоретичного лекційного матеріалу, ознайомлення із дизайнерською практикою з метою визначення напрямку наукового дослідження, роботи з науковими джерелами. Додаткових практичних завдань для самостійної роботи навчальна програма не передбачає.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи та виконаних практичних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно		A	A++ 98–100	задовільно	64–74	D

	90–100		A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Організація та проведення занять з дисципліни проводяться відповідно до загальноприйнятих норми і правил поведінки Вищої школи. Викладач координує процес занять, а також сприяє створенню умов до сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особлива увага приділяється досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у галузі дизайну, про що повинен попередити здобувачів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не являються перешкодою для реалізації здобувачами вищої освіти процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі об'єктивних причин (хвороби тощо) викладач має право назначити додаткове заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі здобувачем.

Про зміни часу та місця проведення занять за розкладом викладач інформує здобувачів вищої освіти через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату). Не вітаються запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (відповідь на ключові питання, запропоновані викладачем) відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах : доповідях, статтях, проектних розробках, тезах тощо). Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі прояву плагіату – копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу

(твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>).

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом весняного семестру 2020-2021 н.р. року)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ у 3-му семестрі

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Бали
1	2	3	4
I семестр			
Модуль 1			
1.1	Тема 1	Поточний контроль	0–10
	Тема 2	Поточний контроль	0–10
	Тема 3	Поточний контроль	0–10
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–30
Модуль 2			
2.1	Тема 1	Поточний контроль	0–10
	Тема 2	Поточний контроль	0–25
2.2	Тема 1	Поточний контроль	0–10
	Тема 2	Поточний контроль	0–10
	Тема 3	Поточний контроль	0–5
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–60
Підсумковий залік			0–10
Загальна кількість балів за I семестр			0–100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали					Критерії оцінювання
		0-30	0-60	0-100	
A++ 98-100		28-30	58-60	10	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, крім того, став переможцем чи лауреатом всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, олімпіади з дизайну, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A+ 96-97		26-30	56-60	10	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A		25-30	55-60	5	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами.

90-95					темами, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
B 82-89		22-28	52-58	3	Студент в цілому добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, відповідно до вимог побудував структуру теоретичного дослідження і якісно його оформив, але не досяг суттєвої новизни у використанні методів та засобів дослідження і допустив незначні помилки при формулюванні висновків.
C 75-81		21-24	51-54	3	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного курсу, отримав певні знання та навички науково-дослідницької роботи, виконав основні задачі дослідження, але не проявив наукової наполегливості і творчого підходу при вирішенні проблемних питань, допустив декілька суттєвих помилок (недостатньо розкрита обрана тема, відсутність творчого підходу тощо)..
D 64-74		18-22	44-50	2	Студент не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, в результаті чого матеріал курсу був опанований частково, а теоретичне дослідження виконано схематично, з помилками і низьким рівнем оформлення (недостатньо розкрита обрана тема, невчасна подача виконаної роботи тощо).
E 60-63		17-18	41-43	2	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, не проявив належного відношення до опанування матеріалів дисципліни, не впорався з головними вимогами завдання, виконав теоретичне дослідження на низькому рівні з численними помилками.
FX 35-59		10-16	24-41	1	Студент не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.
F 0-34		0-10	0-14		Студент не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, за відсутності поважних причин ігнорував аудиторні і самостійні заняття, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав заліку. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.
		0	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час лекцій при обговоренні проблемних питань сучасної проектної культури (1-3), виступу на конференції або за публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–7).

Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література.

1. Білецький В. С. Методологія наукових досліджень технічних об'єктів та їх оптимізація (Навчальний посібник), Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Київ : ФОП Халіков Руслан Халікович, 2023. 115 с.
2. Галян О. Методологія та організація наукових досліджень. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20238/1/Metodolohiia.pdf>
3. Медвідь, В. Ю., Данько, Ю. І., Коблянська, І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно логічних схемах і таблицях). Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / уклад.: Н. В. Рашкевич, Ю. А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.
5. Момот О. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : ПП Астроя, 2023. 99 с.
6. Момот О.О. Дотримання академічної доброчесності в закладі вищої освіти. Реформування вищої освіти в контексті забезпечення сталого розвитку суспільства: міжнар. наук.-прак. конфер., присвяченої 30-річчю аспірантури та докторантури ПНПУ імені В. Г. Короленка. (15-16 листопада, 2022 р.). Полтава, 2022. С. 245–247
7. Основи наукових досліджень : підручник / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. Prague : OKTAN PRINT, 2024. 468 с.

Додаткова література.

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. К.: Вища шк., 1997.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання. Київ, 2016.
4. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Ніжин, 2017.
5. Кіліченко О. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О. І. Кіліченко. – ІваноФранківськ, 2012. 206 с.
8. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр.. та доп. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
9. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
10. Прищак М. «Теоретико-методологічні основи педагогічної комунікації», Вісник ВПШ, вип. 6, с. 114–118, Листоп. 2010.
11. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.
12. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого [Текст] : підруч. для наук. / Ю.П.Сурмін. К. : Навч.-метод. центр “Консорціум із удоскон. менедж.-освіти в Україні”, 2006. С. 212.
13. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 12.
14. Про науково-технічну інформацію: Закон України № 3322-ХІІ від 25.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. 1993. № 33. Ст. 345. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.
15. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Х., 1998.

